

L'agenda oculta de Pere Aragonès

«El president sap que només té una carta bona per jugar i, per ara, li va prou bé»

D'un temps ençà, els catalans venim sent torturats per les agendes ocultes, en un crescendo que s'intensifica cada vegada que hi ha una negociació important. Com ha passat, recentment, en la negociació dels pressupostos de la Generalitat, i va passar en el pacte in extremis de la investidura de Pere Aragonès.

Aviat farà un any de les eleccions del 14-F i del llarg període que va venir després en què van tenir lloc les converses entre Esquerra i Junts per tancar l'acord de govern. Mesos de reunions feixugues, interminables, de les quals Aragonès, Jordi Sánchez i els camarlencs respectius en sortien amb rostres greus, quan no amb cara de pomes agres. Els ciutadans, estupefactes, contemplàvem aquells desencontres donant voltes a quina era l'agenda oculta de tots dos partits.

Era evident que allò que deien en públic no era el que en veritat volien, sinó taticismes per aconseguir una altra cosa. Es feia difícil de creure la voluntat ferma que exhibia Aragonès per governar en solitari, així com el que fet que Sánchez digués que, si no hi havia acord, cedirien els diputats de Junts per a la investidura. L'empantanegament, amb tot, va durar setmanes. Hi havia el factor humà dels individus concrets que participaven en les negociacions. I hi havia la complexitat intrínseca dels afers humans que s'envtricollen. L'espessor era tal que fins i tot la CUP, referent de la contrarietat, s'oferia de medidora.

[h3]Més velles que l'anar a peu[/h3]

Les agendes ocultes deuen ser tan antigues com la humanitat. Des que els nostres avantpassats van desenvolupar el llenguatge i va aparèixer el que Oscar Wilde anomenava l'art de la mentida?, les agendes ocultes devien estar servides. És un fet que, quan estem amb relació amb un altre humà, les paraules que diem no acostumen a concordar ben bé amb els fets a què ens referim, ni tampoc amb les intencions que tenim.

Això passa especialment en les negociacions. En els tractes i en els acords, tot sovint, no es persegueix només el que s'està dient, sinó també una altra cosa. Les agendes ocultes rauen en això. Dir no el que realment vols, sinó allò que farà que puguis aconseguir-ho. Una intenció, val a dir, que acostuma a ser menys afalagadora que la que es verbalitza. I que freqüentment comporta alguna cosa negativa per a la part contrària. Per als qui no hi estan avesats, la trilogia El padrí, de Francis Ford Coppola, és la millor masterclass d'agenda oculta. En el món de la màfia italoamericana que retrata, tot és agenda oculta, bellament descarnada. La traïció i l'anorreament de l'altre són l'objectiu i l'obligació. Per això, segurament, ens agraden aquests films. Malgrat que sigui la història d'una família criminal, hi sentim certa empatia diguem-ne civilitzària.

Les agendes ocultes, en efecte, estan sovint relacionades amb la voluntat de vèncer l'interlocutor en algun aspecte. I d'aquí que, en el seu ús, tinguin gran rellevància les relacions de poder i les jerarquies establertes. Hi ha una màxima infal·lible en els assumptes humans: qui té una atribució de poder, tard o d'hora l'utilitzarà. Els qui estan més ben posicionats, doncs, tenen les de guanyar a l'hora de fer agendes ocultes, ja que els permetran dosificar la seva preponderància o bé postergar el moment de fer-la efectiva.

Traslladant-ho a l'arena política del país, convé preguntar-nos si cada vegada que Junts i Esquerra topen en una negociació és perquè tenen un as a la màniga o, com tot sembla indicar, es deu al fet que cap de les dues no té una posició prou forta per imposar la seva agenda oculta a

l'altra. Una agenda que, en tots dos casos, busca l'arraconament de l'adversari per tal d'encimbellar-se com a referent dominant en el camp independentista.

[h3]El factor Aragonès[/h3]

Que a Barcelona i Madrid hi hagi governs de coalició i que, a més, no tinguin majoria absoluta, dona molt joc a les agendes de què estem parlant. Els intricats equilibris que cal fer entre els socis de govern i, després, amb les forces parlamentàries que els donen suport puntualment, fa que hi hagin nombroses negociacions a diverses bandes, ja sigui a la llum pública, entre bambolines o, de vegades, directament a traïdoria. Aragonès, des que és al càrrec, sembla que es mou prou bé en aquest terreny relliscós.

Sabedor que, per a Junts, qualsevol cosa és més assumible que quedar-se fora del govern, juga la millor carta que pot jugar, i aquesta és ell mateix. És a dir, fer valer la presidència. Així va ser en la darrera taula de diàleg amb el govern espanyol, on es va plantar davant de les pretensions de Junts respecte dels representants catalans, i també en la negociació dels pressupostos, en què va agafar les regnes i, passant de la CUP, va tancar un acord amb els Comuns. Junts, fora de joc, es va veure obligada al funambulisme de rebutjar els comptes des del faristol, però aprovar-los a l'hemicicle.

Les agendes ocultes no solen ser agradables, però tampoc ho és el fet que no hi hagi una determinació precisa en l'acció. I Aragonès sembla que la té. Versionant aquella famosa frase de Pujol a Prenafeta als anys 80 (?La Generalitat som tu i jo?), Aragonès sap que només es té a ell mateix i, a diferència de Torra, no defuig d'utilitzar el marge de poder que té, per molt prim que sigui.